

Mødedokument

B10-0141/2024

21.10.2024

FORSLAG TIL BESLUTNING

på baggrund af Kommissionens redegørelse

jf. forretningsordenens artikel 136, stk. 2

om situationen i Aserbajdsjan, krænkelse af menneskerettighederne og folkeretten og forbindelserne med Armenien
(2024/2890(RSP))

Rasa Juknevičienė, François-Xavier Bellamy, Michael Gahler, Andrzej Halicki, David McAllister, Sebastião Bugalho, Nicolás Pascual De La Parte, Isabel Wiseler-Lima, Daniel Caspary, Loucas Furlas, Sandra Kalniete, Łukasz Kohut, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, Miriam Lexmann, Vangelis Meimarakis, Ana Miguel Pedro, Davor Ivo Stier, Michał Szczerba
for PPE-Gruppen

Europa-Parlamentets beslutning om situationen i Aserbajdsjan, krænkelse af menneskerettighederne og folkeretten og forbindelserne med Armenien (2024/2890(RSP))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til sine tidligere betænkninger og beslutninger om Aserbajdsjan og Armenien,
 - der henviser til den europæiske menneskerettighedskonvention af 1950, der blev ratificeret af Aserbajdsjan i 2002,
 - der henviser til de relevante dokumenter og internationale aftaler, herunder, men ikke begrænset til, De Forenede Nationers pagt, Helsingforslutakten af 1. august 1975 og Alma-Ata-erklæringen af 21. december 1991,
 - der henviser til partnerskabs- og samarbejdsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Aserbajdsjan på den anden side, der blev undertegnet den 22. april 1996¹,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 136, stk. 2,
- A. der henviser til, at 300 personer fortsat tilbageholdes i Aserbajdsjan på grundlag af politisk motiverede anklager; der henviser til, at den fremtrædende menneskerettigheds- og klimaforkæmper, Anar Mammadli, har været varetægtsfængslet siden den 30. april 2024 på grundlag af falske anklager om sammensværgelse med henblik på at bringe ulovlig udenlandsk valuta ind i landet, og at hans helbred er blevet betydeligt forværret, mens han har været tilbageholdt; der henviser til, at Gubad Ibadoghlu, økonom og politisk aktivist, blev flyttet til husarrest den 22. april 2024 efter 274 dages tilbageholdelse;
- B. der henviser til, at Aserbajdsjan også har intensiveret sin undertrykkelse af de resterende uafhængige medier såsom Abzas Media og Toplum TV gennem tilbageholdelser og retslig chikane;
- C. der henviser til, at de aserbajdsjanske love, der regulerer registrering, drift og finansiering af ikke-statslige organisationer (NGO'er), er meget restriktive og gennemføres vilkårligt, hvilket i praksis kriminaliserer ikke-registreret NGO-virksomhed;
- D. der henviser til, at 2024-indekset fra Freedom House rangerer Aserbajdsjan blandt de mindst frie lande i verden, under Rusland og Hviderusland;
- E. der henviser til, at Aserbajdsjan den 19. september 2023 efter en ni måneder lang ulovlig blokade af Latjin-korridoren og i strid med både landets forpligtelser i henhold til den trilaterale erklæring af 9. november 2020 og en kendelse fra Den Internationale

¹ EFT L 246 af 17.9.1999, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/614/oj.

Domstol indledte en offensiv i de resterende dele af Nagorno-Karabakh, der ikke allerede var under dets kontrol;

- F. der henviser til, at over 100 000 armeniere måtte flygte fra området, herunder 30 000 børn, hvilket resulterede i, at Nagorno-Karabakh næsten fuldstændigt blev tømt for dets armenske befolkning, som havde boet der i århundreder; der henviser til, at dette udgør etnisk udrensning;
 - G. der henviser til, at den russiske fredsbevarende styrke ikke handlede i overensstemmelse med sit mandat, som er fastsat i den trilaterale erklæring af 9. november 2020, idet den ikke greb ind over for Aserbajdsjans blokade af Latjin-korridoren, oprettelsen af det aserbajdsjanske kontrolsted ved indgangen til korridoren eller offensiven i Nagorno-Karabakh i september 2023;
 - H. der henviser til, at den aserbajdsjanske ledelse fortsat fremsætter irredentistiske erklæringer med hensyn til Armeniens suveræne territorium; der henviser til, at den aserbajdsjanske hær stadig har besat mindst 170 km² af Armeniens suveræne territorium;
1. understreger sin dybe bekymring over menneskerettighedssituationen i Aserbajdsjan;
 2. opfordrer indtrængende de aserbajdsjanske myndigheder til omgående og betingelsesløst at løslade alle menneskerettighedsforkæmpere, journalister, miljøaktivister, politiske aktivister og andre aktivister, der retsforfølges under opdigtede og/eller politisk motiverede anklager; minder i denne forbindelse om Tofiq Yagublu, Akif Garbanov, Bakhtiyar Hajiyev samt menneskerettighedsforkæmpere og journalister, herunder Ulvi Hasanli, Sevinj Vagifgizi, Nargiz Absalamova, Hafiz Babali og Elnara Gasimova, Aziz Orujov, Rufat Muradli, Avaz Zeynalli, Elnur Shukurov, Alasgar Mammadli og Farid Ismayilov; understreger, at Aserbajdsjan siden april 2024 har foretaget yderligere anholdelser af civilsamfundsaktivister på grundlag af falske anklager, herunder Farid Mehralizade, Iqbal Abilov, Bahruz Samadov, Emin Ibrahimov og Famil Khalilov;
 3. minder om behovet for at ophæve det gældende rejseforbud mod Gubad Ibadoghlu og frafalde alle anklager mod ham og opfordrer Aserbajdsjan til hurtigst muligt at sikre, at han gennemgår en uafhængig lægeundersøgelse foretaget af en læge efter eget valg, og til at give ham mulighed for at modtage behandling i udlandet;
 4. minder de aserbajdsjanske myndigheder om deres forpligtelser til at respektere den menneskelige værdighed og de grundlæggende frihedsrettigheder i overensstemmelse med deres internationale forpligtelser og opfordrer dem til at ophæve undertrykkende lovgivning, der driver uafhængige NGO'er og medier til lovens grænseområder;
 5. gentager sin opfordring til, at EU inden for rammerne af dets globale ordning for menneskerettighedssanktioner indfører sanktioner over for aserbajdsjanske embedsmænd, der har begået alvorlige krænkelser af menneskerettighederne; gentager sin holdning om, at EU bør være parat til at indføre sanktioner over for personer og enheder, der truer Armeniens suverænitet, uafhængighed og territoriale integritet;
 6. minder om, at partnerskabs- og samarbejdsaftalen mellem EU og Aserbajdsjan fra 1996,

som er retsgrundlaget for bilaterale forbindelser, er baseret på respekt for demokratiet og principperne i folkeretten og menneskerettighederne, og at disse systematisk er blevet krænket i Aserbajdsjan;

7. gentager EU's utvetydige støtte til Armeniens suverænitet, territoriale integritet og ukrænkelige grænser; støtter kraftigt normaliseringen af forbindelserne mellem Armenien og Aserbajdsjan på grundlag af principperne om gensidig anerkendelse af territorial integritet og grænsernes ukrænkelighed baseret på Alma-Ata-erklæringen fra 1991;
8. minder om sin tidligere fordømmelse af Aserbajdsjans planlagte og uberettigede militære angreb den 19.-20. september 2023 mod armenierne i Nagorno-Karabakh, som førte til udvisning af hele det etniske armenske samfund, der havde boet der i århundreder, hvilket svarer til etnisk udrensning; minder om, at dette angreb førte til, at strukturerne i Republikken Nagorno-Karabakh gik fuldstændig i opløsning, og at Aserbajdsjan fik fuld kontrol over regionen; kræver, at alle resterende armenske politiske fanger og krigsfanger bliver løsladt;
9. gentager sit krav om tilbagetrækning af Aserbajdsjans styrker fra hele Armeniens suveræne territorium; afviser og udtrykker alvorlig bekymring over den aserbajdsjanske præsidents og andre aserbajdsjanske embedsmænds irredentiske og opildnende udtalelser, der truer Armeniens territoriale integritet og suverænitet; advarer Aserbajdsjan mod ethvert potentielt militært "eventyr" mod selve Armenien; fremhæver, at Aserbajdsjans konnektivetsproblemer med sin eksklave Nakhitjevan bør løses med fuld respekt for Armeniens suverænitet og territoriale integritet;
10. opfordrer Aserbajdsjan til reelt at indgå i en omfattende og gennemsigtig dialog med armenierne i Karabakh for at sikre respekt for deres rettigheder og garantere deres sikkerhed, herunder deres ret til at vende tilbage til og leve i deres hjem i værdighed og sikkerhed under international tilstedeværelse, og deres jord- og ejendomsrettigheder og deres ret til at bevare deres særskilte identitet og fuldt ud nyde deres borgerlige, kulturelle, sociale og religiøse rettigheder;
11. opfordrer til, at der nedsættes et ad hoc-udvalg inden for EU-institutionerne, som skal identificere eller udvikle internationale mekanismer til at garantere en kollektiv, sikker, værdig og bæredygtig tilbagevenden for indbyggerne i Nagorno-Karabakh til den jord, som de har overtaget fra deres forfædre; opfordrer til, at der oprettes en mekanisme til overvågning af gennemførelsen af de betænkninger og beslutninger, som Parlamentet har vedtaget om Nagorno-Karabakh;
12. opfordrer indtrængende Aserbajdsjan til at afstå fra yderligere at ødelægge, forsømme eller ændre oprindelsen af den kulturelle, religiøse eller historiske arv i regionen, idet der erindres om den ødelæggelse af kulturel, religiøs og historisk arv, der har fundet sted siden Nagorno-Karabakh-konfliktens begyndelse, og opfordrer landet til i stedet at bestræbe sig på at bevare, beskytte og fremme denne rige mangfoldighed; kræver beskyttelse af den armenske kulturelle, historiske og religiøse arv i Nagorno-Karabakh i overensstemmelse med UNESCO's standarder og Aserbajdsjans internationale forpligtelser;
13. erkender det presserende behov for at styrke samarbejdet mellem EU og Armenien på

sikkerheds- og forsvarsområdet; glæder sig over, at Armenien har fastfrosset sin deltagelse i Den Kollektive Sikkerhedstraktats Organisation; bemærker merværdien af regelmæssige politiske og sikkerhedsmæssige dialoger mellem EU og Armenien som en paraplyplatform for alle sikkerhedsrelaterede spørgsmål; glæder sig over de foranstaltninger, som adskillige medlemsstater har truffet for at yde defensiv militær støtte til Armenien, og opfordrer indtrængende andre medlemsstater til at overveje lignende initiativer;

14. udtrykker sin støtte til Armeniens beslutning om at indstille tilstedeværelsen af den russiske føderale sikkerhedstjenestes grænsevagter i den internationale lufthavn i Jerevan og til sin forståelse for suspenderingen af forbindelserne med Belarus;
15. opfordrer EU til at bringe sin afhængighed af gaseksport fra Aserbajdsjan til ophør; er alvorligt bekymret over Aserbajdsjans import af russisk gas og Ruslands væsentlige andel i produktionen og transporten af aserbajdsjansk gas til EU, hvilket er i modstrid med EU's mål om at undergrave Ruslands evne til at fortsætte dets angrebskrig mod Ukraine ved at afskære dets indtægter fra olie- og gaseksport til EU; opfordrer indtrængende Kommissionen til at undersøge mistanken om, at Aserbajdsjan rent faktisk eksporterer russisk gas til EU;
16. opfordrer til, at al import af olie og gas fra Aserbajdsjan til EU suspenderes; gentager i lyset af Aserbajdsjans invasion af Nagorno-Kabarakh i 2023 sit krav om at suspendere aftalememorandummet om et strategisk partnerskab på energiområdet mellem Den Europæiske Union og Aserbajdsjan;
17. støtter alle initiativer og aktiviteter, der kan føre til etablering af fred mellem Armenien og Aserbajdsjan og undertegnelse af en længe ventet fredsafstale; mener, at en fredsafstale – hvis den skal være varig – kræver et reelt engagement fra parternes side og ikke en optrapning af retorik og krav; glæder sig over, at Kommissionen om Afgrænsning og Grænsesikkerhed for nylig har opnået en foreløbig aftale om afgrænsning af flere afsnit af grænsen mellem Armenien og Aserbajdsjan;
18. glæder sig over det nye momentum i de bilaterale forbindelser mellem EU og Armenien, som støttes kraftigt af myndighederne i Jerevan; noterer sig nøje Armeniens europæiske ambitioner, som bl.a. den armenske udenrigsminister har givet udtryk for; gentager sin tidligere holdning om, at enhver europæisk stat i henhold til artikel 49 i traktaten om Den Europæiske Union kan ansøge om at blive medlem af Den Europæiske Union, forudsat at den opfylder Københavnskriterierne og overholder demokratiets principper, respekterer de grundlæggende frihedsrettigheder, menneskerettighederne og mindretalsrettigheder og værner om retsstaten; mener, at det kan bane vejen for en forandringsfase i forbindelserne mellem EU og Armenien, hvis Armenien er interesseret i at ansøge om kandidatstatus og fortsætte sin nuværende vej mod vedvarende reformer, der konsoliderer dets demokrati; opfordrer Kommissionen og Rådet til aktivt at støtte Armeniens ønske om et øget samarbejde med EU, ikke kun inden for området økonomisk partnerskab, men også inden for politisk dialog, mellemfolkelige kontakter, sektorintegration og sikkerhedssamarbejde; mener, at erfaringerne fra associeringsaftalerne/de vidtgående og brede frihandelsområder med Ukraine, Georgien og Republikken Moldova bør tjene som et godt grundlag for et tættere samarbejde mellem EU og Armenien, navnlig i forbindelse med en gradvis

sektorintegration med det indre marked;

19. glæder sig over beslutningen af 22. juli 2024 om at indlede en dialog om visumliberalisering med Armenien, som er det første skridt i retning af at opnå en visumfri ordning for kortvarige ophold i EU; glæder sig endvidere over beslutningen om at vedtage den første bistandsforanstaltning inden for rammerne af den europæiske fredsfacilitet til støtte for Republikken Armeniens væbnede styrker til en værdi af 10 mio. EUR; opfordrer EU til at indstille al teknisk og finansiel bistand til Aserbajdsjan, der kan bidrage til at styrke landets militære eller sikkerhedsmæssige kapaciteter; opfordrer medlemsstaterne til at fastfryse eksporten af alt militært udstyr og sikkerhedsudstyr til Aserbajdsjan;
20. fordømmer Baku-initiativgruppens gentagne forsøg på at nedgøre og destabilisere EU's medlemsstater; fordømmer navnlig sin støtte til irredentiske grupper og desinformationsaktioner rettet mod Frankrig, navnlig i de franske departementer og territorier Ny Kaledonien, Martinique og Korsika; minder om, at disse metoder blev anvendt mod Tyskland i 2013; fordømmer smædekampagnerne rettet mod Danmark; modsætter sig kraftigt de påstande, som Ilham Aliyev selv fremsatte på Baku-initiativgruppens møde i Baku i november 2023;
21. fordømmer de vilkårlige anholdelser af EU-borgere på grundlag af falske beskyldninger om spionage og deres uforholdsmæssige domfældelse;
22. beklager smædekampagnen, som har til formål at skade Frankrigs omdømme ved at sætte spørgsmålstegn ved landets evne til at være vært for De Olympiske Lege i 2024, og som blev iværksat af aktører, der mistænkes for at være tæt på det aserbajdsjanske regime;
23. fordømmer på det kraftigste intimideringen, dødstruslerne og mordforsøgene mod modstandere af den aserbajdsjanske regering, herunder i EU-lande, og mod aserbajdsjanske borgere, der har fået politisk asyl af medlemsstaterne, f.eks. Mahammad Mirzali i Frankrig; opfordrer medlemsstaterne til, hvor det er nødvendigt, at samarbejde om efterforskningen af mordet på Vidadi Isgandarli, en aserbajdsjansk politisk modstander bosiddende i Frankrig, i september 2024; understreger, at det for medlemsstaterne er et spørgsmål om demokrati, menneskerettigheder, sikkerhed og suverænitet at forhindre repressalier på deres område; insisterer på, at Europol bør overvåge dette spørgsmål nøje;
24. fordømmer på det kraftigste de offentlige fornærmelser og direkte trusler, som aserbajdsjanske diplomatiske repræsentanter, regeringsrepræsentanter eller medlemmer af det aserbajdsjanske parlament har fremsat mod folkevalgte i EU's medlemsstater; kræver i den forbindelse, at alle aserbajdsjanske embedsmænd nægtes adgang til EU's institutionelle bygninger indtil videre;
25. glæder sig over, at Republikken Armenien formelt deponerede instrumentet til ratifikation af Romstatutten for Den Internationale Straffedomstol i 2023, og at statutten trådte i kraft for Armenien den 1. februar 2024;
26. beklager dybt de skridt, som Aserbajdsjan har taget over for løsrivelsesenheden i det besatte Cypern, som er i strid med folkeretten og bestemmelserne i FN's Sikkerhedsråd

resolution 541 (1983) og 550 (1984); opfordrer Aserbajdsjan til at respektere principperne om stateres suverænitet og territoriale integritet og til ikke at indbyde løsrivelsesenheden i det besatte Cypern til nogen møder i Organisationen af Turkiske Stater;

27. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, medlemsstaterne samt Aserbajdsjans præsident, regering og parlament.